

SOITA ISÄLLE, HELENA:

Musiikin ja visuaalisen kerronnan yhteistyö musiikkivideotuotannossa

LAB AMMATTIKORKEAKOULU

Medianomi / Mediasisällön suunnittelu

SANTERI LAASANEN

Kevät 2020

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyöni tavoitteena oli käsitellä musiikin ja visuaalisen tarinankerronnan yhteistyötä musiikkivideotuotannossa. Lähestyin aihepiiriä tutkimalla musiikkikappaleen ja musiikkivideon suhdetta. Käytännön osuuden opinnäytetyöstä toteutin käsikirjoittamalla, ohjaamalla ja animoimalla tarinallisen musiikkivideon laulaja-lauluntekijä Jarkko Martikaisen kappaleelle *Soita isälle, Helena*. Pyrkimykseni oli tehdä kappaleen kertomasta tarinasta video, joka kuvittaa laulun sanoitukset niiden arvolle sopivalla tavalla. Tekstissäni käyn läpi prosessin, jolla adaptoin musiikkikappaleen tarinan visuaaliseen muotoon alkaen kappaleen sanoituksista ja päätyen niistä kuvallisiin tarinankerrontaelementteihin. Lopuksi arvioin ja analysoin lopputuotteen kuvakerrontaa, vertauskuvia ja visuaalisia symboleita. Työ saavutti sille asettamani tavoitteet ja tuotti mielestäni musiikkikappaleelle sen arvoisen videon.

Avainsanat: musiikkivideo, animaatio, kuvakerronta, adaptaatio

ABSTRACT

The goal of this Bachelor's thesis was to explore the synthesis of music and visual storytelling in music video production. I approached the subject by researching the relationship of music and the music video. I executed the practical component of this thesis by writing, directing and animating a narrative music video for the song *Soita isälle, Helena* by singer-songwriter Jarkko Martikainen. My aim was to create a video of the song to visualize its story in a way faithful to its merits. In my text I go through the process I used to adapt the narrative of the song into a visual format starting from the song's lyrics and continuing onto visual storytelling elements. Additionally I assess and analyze the visualization, metaphors and visual symbols of the end product. In my opinion, the end product achieved the goals I set for it and produced a video worthy of the song.

Keywords: music video, animation, visualization, adaptation

SISÄLLYS

Tiivistelmä	2
Abstract	3
1. Johdanto	5
1.1. Opinnäytetyön tavoite	5
1.2. Tarinankerronta musiikilla	6
2. Tarina ja käsikirjoittaminen	8
2.1. Kappaleen sanoitukset	8
2.2. Idea ja konseptointi	11
2.3. Hahmot ja visuaalisuus	14
2.4. Tarinan teemat	19
2.5. Tarinan lopetus	26
3. Videon leikkaustyö	27
4. Yhteenveto	31
5. Lähteet	32
5.1. Kirjalliset ja elektroniset lähteet	32
5.2. Kuvalähteet	33
6. Kiittäen	34

1. JOHDANTO

1.1. Opinnäytetyön tavoite

Kuva 1: Videon nimiruutu.

Opinnäytetyöni käsittelee musiikin ja kuvakerronnan yhteistoimintaa musiikkivideotuotannossa. Tarkasteluni kohteena on digitaalisesti animoitu musiikkivideo, jonka toteutin laulaja-lauluntekijä Jarkko Martikaiselle hänen singlejulkaisustaan *Soita isälle, Helena* (Sakara Records 2019). Kävin kappaleen teemoja pitkäjäksoisesti läpi artistin kanssa jo ennen sen studioversion äänityksiä, ja varmistimme vahvalla dialogilla, että videon ja kappaleen viestit olivat yhteneviä ja tarkoituksenmukaisia.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tarkastella valmiiksi saamani videon käsikirjoitus-, ohjaus- ja leikkausprosessia ja arvioida lopputuotteen ja laulun yhteistoimintaa. Taustoitin, analysoin ja perustelen tekstissäni videotuotannon kuvakerronnallisia ratkaisuja ja tarinallisia teemoja. Vaikka koko video oli alusta loppuun omaa tuotantoani itse kappaletta ja muutamia ääniefektejä lukuunottamatta, en ota opinnäytetyössäni kantaa animaation prosessiin — tekstini käsittelee vain niitä kerronnallisia ratkaisuja, joista lähdin, ja niitä, joihin lopputuotteessa päädyin. Ensisijaisesti suurennuslasin alla on musiikkivideoni tuotanto narratiivisena kokonaisuutena käsittäen tavoitteeni projektin suhteen, ideoinnin ja konseptoinnin kappaleen pohjalta, tarinan esteettiset ominaisuudet, sen esittämät teemat ja symbolit ja videon leikkaukselliset ratkaisut.

1.2. Tarinankerronta musiikilla

Musiikki ja tarinankerronta ovat kulkeneet yhdessä lähes yhtä pitkään kuin molemmat ovat olleet olemassa taiteenmuotoina. Jo varhaisimpiin lauluperinteisiin kuului olennaisesti tarinankerronnallinen puoli. Vääjäämättä lauluperinteeseen yhdistyi visuaalisuus; tanssi ja teatteri olivat varhaisia visuaalisen kerronnan muotoja, joilla joko tehostettiin musiikin ja laulun kerrontaa tai korostettiin siitä uusia elementtejä. Myöhemmin 1800-luvun lopulla elokuvan synty avasi tien musiikkivideoille taidemuotona.

Modernia musiikkivideota voidaankin pitää lyhytelokuvana, jonka visuaalisuus ja kuvallinen rytmiikka on tehty musiikkikappaleen ehdoilla (Austerlitz 2007). Suhteessa musiikin käyttöön musiikkivideo on kerronnan muotona kuitenkin hyvin päinvastainen kokonaisuus kuin täysimittainen elokuva. Varsinaisia musikaalielokuvia lukuunottamatta moderni elokuvamusiikki sävelletään ja äänitetään usein hyvin myöhäisessä vaiheessa elokuvan tuotantoa ja joudutaan täten tekemään visuaalisuuden ja leikkauksen ehdoilla. Tuotannon kuvaus- ja leikkausvaiheessa saatetaan ohjaajan etsimän tunnelman hakemiseksi käyttää myös väliaikaismusiikkina (*temp music*) toisista elokuvista lainattuja kappaleita. Hyvin usein on vaarana, että ohjaaja tai leikkaaja ehdollistuu väliaikaismusiikkiin niin voimakkaasti, että varsinainen elokuvasäveltäjä voi olla pakotettu luomaan jotain mahdollisimman paljon sitä muistuttavaa (MasterClass 2019). Vaikka trendi on monille elokuvasäveltäjille turhauttava, se on vain jatketta sille, miten elokuvamusiikki on jo nimensä mukaisesti elokuvan visuaalisuudelle alisteinen taidemuoto.

Päinvastaisella tavalla musiikkivideotuotannossa videon visuaalisuus luodaan täysin kappaleen ehdoilla. Musiikkivideo voi tietenkin toimia itsenäisenä teoksena ilman kappaletta, aivan kuten elokuvamusiikkikin voi seisoa omilla jaloillaan, mutta molemmat ovat ensisijaisesti adaptaatioita olemassaolevasta tarinallisuudesta ja joutuvat olemaan uskollisia sille.

Siinä, missä hyvin harvan klassikkoelokuvan voisi edes kuvitella toimivan ilman musiikkia, juuri mikään musiikkikappale ei sisäsyntyisesti tarvitse videota toimiakseen. Musiikkivideo toimii pääosin kappaleen myyntiä kohentavana oheistuotteena (Austerlitz 2007) ja sen olemassaolo on lähtökohtaisesti enemmän poikkeus kuin sääntö. Parhaimmassa tapauksessa musiikkivideo voi kuitenkin antaa kappaleelle uutta elämää ja identiteettiä. Michael Jacksonin kappale *Thriller* kontekstualisoidaan lähes vääjäämättä sen klassikoksi muodostuneeseen musiikkivideoon (Epic Records 1983) ja etenkin siihen kuuluviin tanssiliikkeisiin. Vuonna 2009 video lisättiin ensimmäisenä musiikkivideona Yhdysvaltain kansalliseen elokuvarekisteriin, jonka tarkoitus on taltioida kulttuurillisesti, historiallisesti tai esteettisesti merkittäviä elokuvateoksia (Library of Congress 2009).

Kuva 2: *Michael Jackson's Thriller*. (Michael Jackson 2010)

Vaakakupin toisessa päässä riskinä on visualisoida videolla asioita, jotka kappaleen kuulija osaa visualisoida itse, tai asioita, joita videon ei välttämättä tarvitsisi visualisoida. Progressiivisen rockin legendoina tunnetun Pink Floydin *The Wall* -albumin elokuva-adaptaatio *Pink Floyd – The Wall* (Metro-Goldwyn-Mayer 1982) jäi elämään klassikkona, mutta ei tehnyt yhtyeen kitaristi-laulaja David Gilmouria täysin tyytyväiseksi: “Elokuva oli albumi- ja konserttiversiota vähemmän onnistunut kerronta The Wallin tarinasta”, Gilmour kertoo dokumentissa *Behind the Wall* (VH1 2000). Jos kuuntelijalla tai itse muusikolla on laulun tarinasta jo vahva mielikuva, sitä vastakarvaan menevä musiikkivideo voi osoittautua valtavaksi pettymykseksi.

Kuva 3: *Pink Floyd – The Wall* (Sony Music Video 2000)

Riskeistä huolimatta halusin silti tuottaa opinnäytetyönäni animoidun musiikkivideon vahvasti arvostamalleni artistille, tarinankertojana tunnetulle Jarkko Martikaiselle. Kuvakerronnallisena teoksena projektissa oli sekä selkeitä uhkia että mahdollisuuksia: huono musiikkivideo voi asettaa edustamansa kappaleen epäedulliseen valoon, mutta hyvä musiikkivideo saattaa onnistua tekemään kehystämästään kappaleesta entistä ikonisemman.

2. TARINA JA KÄSIKIRJOITTAMINEN

2.1. Kappaleen sanoitukset

Kuva 4: Soita isälle, Helena -singlekansi. (Sakara Records 2019)

*Sisko, kuulehan,
mä toiveeni nyt kuvitan...*

*Jos postiluukku viimein kolahtaa,
kun kuvakortti sieltä solahtaa
tai puhelin soimaan pirahtaa,
jopa meidän isän silmäkulmaan kyynel tirahtaa.*

*Ei taaskaan käynyt niin, mä arvaan sen.
Jääkausi täytti vuosikymmenen.
En oletakaan, että luokseen meet
vaan jos hetken vielä kuuntelet?
Teet sitten, mitä teet.*

*Kun kauan sitten pyysin: vanhat unohda,
en tarkoittanut vanhusta vaan haavoja
ja toivon, etten pyydä liian paljoa,*

*kun pyydän: soita isällesi, Helena!
Mä pyydän: soita isällesi, Helena.
Mä pyydän: soita isälle, Helena.*

*Voi sukujuhlat vielä vesittää
kun lännen kovanaamaa esittää,
vaan muistatkos, kun äiti totesi:
se saattaa olla koko pallon yksinäisin soturi.*

*Hän tuskin ketään oppi kiittämään.
Ei oikein onnistuttu riittämään.
Kai etäisyyttä niinkin lisäsi.
Mutta, luojan tähden, nainen... Se on ainoa isäsi.*

*Kun kauan sitten pyysin: vanhat unohda,
en tarkoittanut vanhusta vaan haavoja
ja toivon, etten pyydä liian paljoa,
kun pyydän: soita isällesi, Helena!
Mä pyydän: soita isällesi, Helena.
Tai jotain pientä korttiin kirjoita.*

(Martikainen 2019)

Videon käsikirjoitus- ja kuvakäsikirjoitusprosessi oli pitkä ja seikkaperäinen, ja lopulta käytin siihen lähes yhden kolmasosan työajastani. Sain varhaisen kotistudioversion laulusta artistilta jo syyskuussa 2019. Kuuntelin kappaletta intensiivisesti uudelleen ja aloin jäsenellä ajatuksiani sen kertomasta tarinasta. Jo ensikuuntelun myötä minulle tuli hyvin selväksi, että laulu oli hyvin suorasanaisten kertova, eikä videoni voisi täysin vältellä asiaa. Artistin tyyliin ja brändiin kuuluu nähdäkseni riisuttu satusetämyisyys, jonka pohjalla on vain mies kitaroineen kertomassa tarinoita maailmasta. Halusin tehdä kappaleen arvoisen videon, mutta toisaalta en myöskään halunnut vesittää hyvin herkkää kappaletta kuvittamalla sen tarinaa liian kirjaimellisesti.

Soita isälle, Helena kertoo vaikeasta isä-tytär-suhteesta, jonka taustalla on paljon käsittelemätöntä kipua ja sanomatta jääneitä sanoja. Tytär "Helena" ei ole ottanut isäänsä yhteyttä ainakaan kymmeneen vuoteen: kuten Martikainen tämän veljen hahmossa laulaa, "jäkäkausi täytti vuosikymmenen". Isä vanhenee päivä päivältä ja aika kuluu, ja tyttären on jatkuvasti vaikeampaa lähestyä tätä edes soittamalla tai kirjoittamalla kirjettä. Tekstistä on tulkittavissa, että isä alkaa olla niin vanha, että aikaa ei ehkä ole enää kovin paljoa: veli viittaa isään toistuvasti "vanhuksena", ja kertosaäkeistöstä paistaa epätoivo.

Ajatukseni päätyivät tarttumaan siihen, mikä laulussa jää sanomatta. Perheenjäseniensä vaikeat suhteet tiedostava veli kehottaa siskoaan soittamaan heidän yhteiselle isälleen, mutta siskon vastaus, suhtautuminen ja historia isän kanssa jäävät kiehtovan mystisiksi. Suoraa syytä välirikolle ei anneta, ja koska laulu pysyy veljen

näkökulmassa, ei kappaleen nimikkohahmo Helena pääse antamaan kuulijan kysymyksiin minkäänlaista vastausta. Tarinan aukkojen inspiroimana päätin tehdä videosta pikemminkin vastakappaleen kuin suoranaista kuvitusta laululle. Tarkoitukseni ei ollut vastata kappaleen herättämiin kysymyksiin, vaan tarjota vaihtoehtoja kuulijan mietittäväksi.

Hyvin varhaisessa vaiheessa videotuotantoa tapasimme Martikaisen kanssa keskustellaksemme kappaleen syvemmistä merkityksistä ja tarinan taustoista. Keskustelu oli hyvin antoisa ja paljasti minulle, kuinka harkittu kokonaisuus laulun tarina oli. Hän allekirjoitti ajatukseni siitä, että video ei saisi antaa liian helppoja vastauksia vaikeisiin kysymyksiin. Kun olimme varmistaneet, että olimme samaa mieltä kappaleen sanomasta, sain häneltä luvan aloittaa käsikirjoitusprosessin.

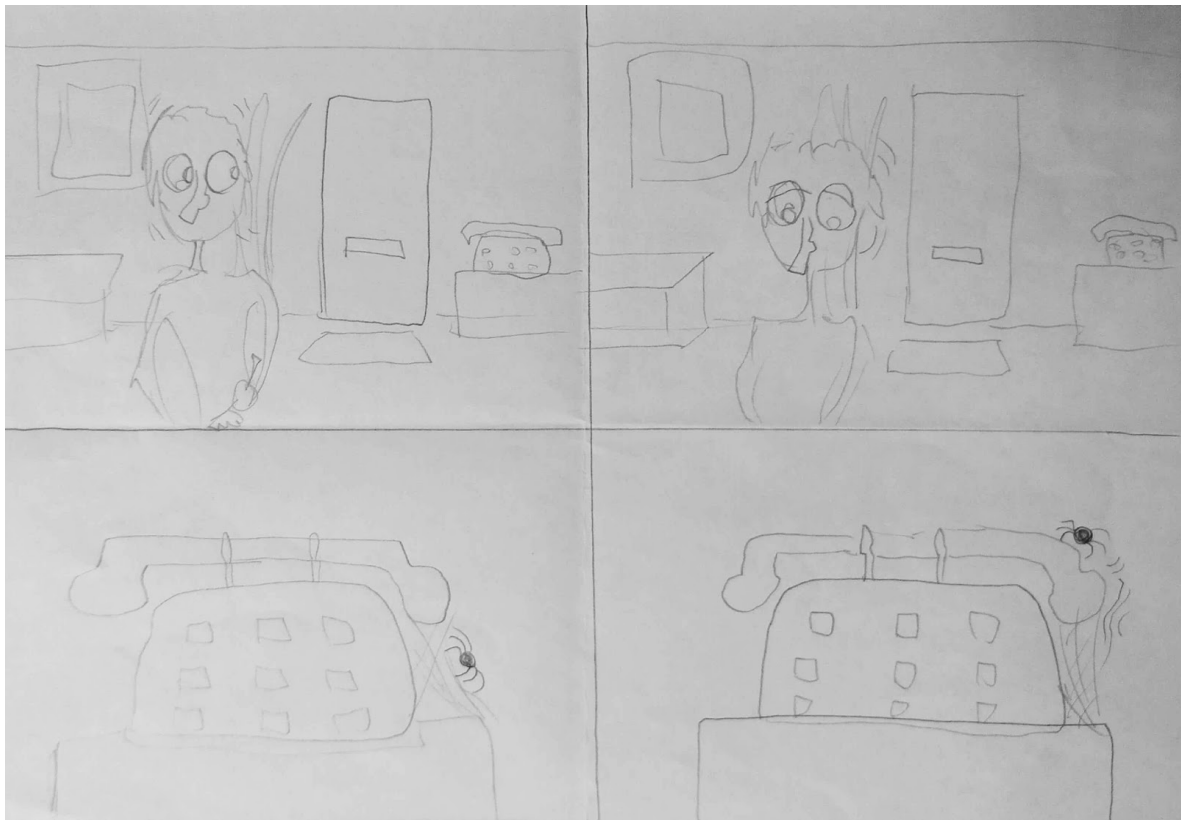
2.2. Idea ja konseptointi

Kuvat 5-6: *The Making of Routine* (Owl House Studios 2015)

Animaattori Jess Copen animoima ja Owl House Studiosin tuottama stop motion -animaatiovideo Steven Wilsonin kappaleelle *Routine* (Kscope, 2015) on mielestäni yksi kauneimpia musiikkivideoita viimeiseen kymmeneen vuoteen. Kappaleen nimen mukaisesti video kuvaa ainoastaan päähenkilönsä arkirutiineja, joilla tämä yrittää harhauttaa itseään tragediasta henkilökohtaisessa elämässään. Video kuvaa pääosin melko arkisia asioita, kuten lakanoiden taittelua ja siivoamista, mutta onnistuu rakentamaan hyvin vahvan emotionaalisen potkun, kun paljastuu, mitä päähenkilö yrittää rutiineillaan paeta. Videon ytimessä elää nähdäkseni ajatus siitä, että ihmisen arkisen elämän kulisseissa saattaa piilotella suuria määriä käsittelemätöntä tragediaa ja kipua.

Sama ydinajatus inspiroi minua kuvaamaan videossa hyvin arkisesti päähenkilö Helenan elämää. Helena käy töissä ja täyttää tasaisen arkensa tiskaamisella ja ruuanlaitolla, mutta kokee vähän väliä huonoa omaatuntoa siitä, ettei ole ottanut vuosikausiin yhteyttä isäänsä tulehtuneiden välien myötä. Jollain tasolla Helena saattaa haluta kerätä rohkeutensa ja soittaa isälleen mutta ei syystä tai toisesta ole henkisesti valmis siihen. Tarinan edetessä häneen kuitenkin tarttuu ymmärrys, että isä ei ehkä ole enää kovin kauan olemassa.

Kuvat 7-8: Otteita varhaisesta kuvakäsikirjoituksesta.

Käytin kuvakäsikirjoituksen hiomiseen lopulta lähes kuukauden tuotantopäivät. Animatic eli animoitu kuvakäsikirjoitus otti myös aikansa; rytmitin valmista kuvakäsikirjoitusta musiikin tahtiin kokonaiset kaksi tuotantoviikkoa ennen kuin olin tyytyväinen lopputulokseen ja pystyin aloittamaan varsinaisen videotuotannon. Tarinassa ei ole kovin montaa tapahtumapaikkaa, hahmoa eikä erityisen konkreettista tai dramaattista narratiivia, koska varsinainen emotionaalinen matka on täysin päähenkilön sisäinen. Aihe on myös raskas tavalla, joka voi aueta vain ihmisille, jotka ovat menettäneet ystäviä tai läheisiä joko välirikon tai poismenon takia. Varhaisessa vaiheessa tämä huolestutti minua — olisiko tarina liian raskas, vai voisinko keventää sen iskua animaation keinoin?

Vaikka kappale on itsessään hyvin herkkä, Jarkko Martikaisen taiteilijabrändiin kuuluu mielestäni tietynlainen lystikkyys: jo hänen aikaisemman yhtyeensä YUP:n ajoista asti on sanoituksista löytynyt tietty synkkä humoristisuus ja elämänilo. Tätä valoisaa puolta pyrin tuomaan etualalle animaation tyylillä, hahmoilla ja visuaalisella ilmeellä.

2.3. Hahmot ja visuaalisuus

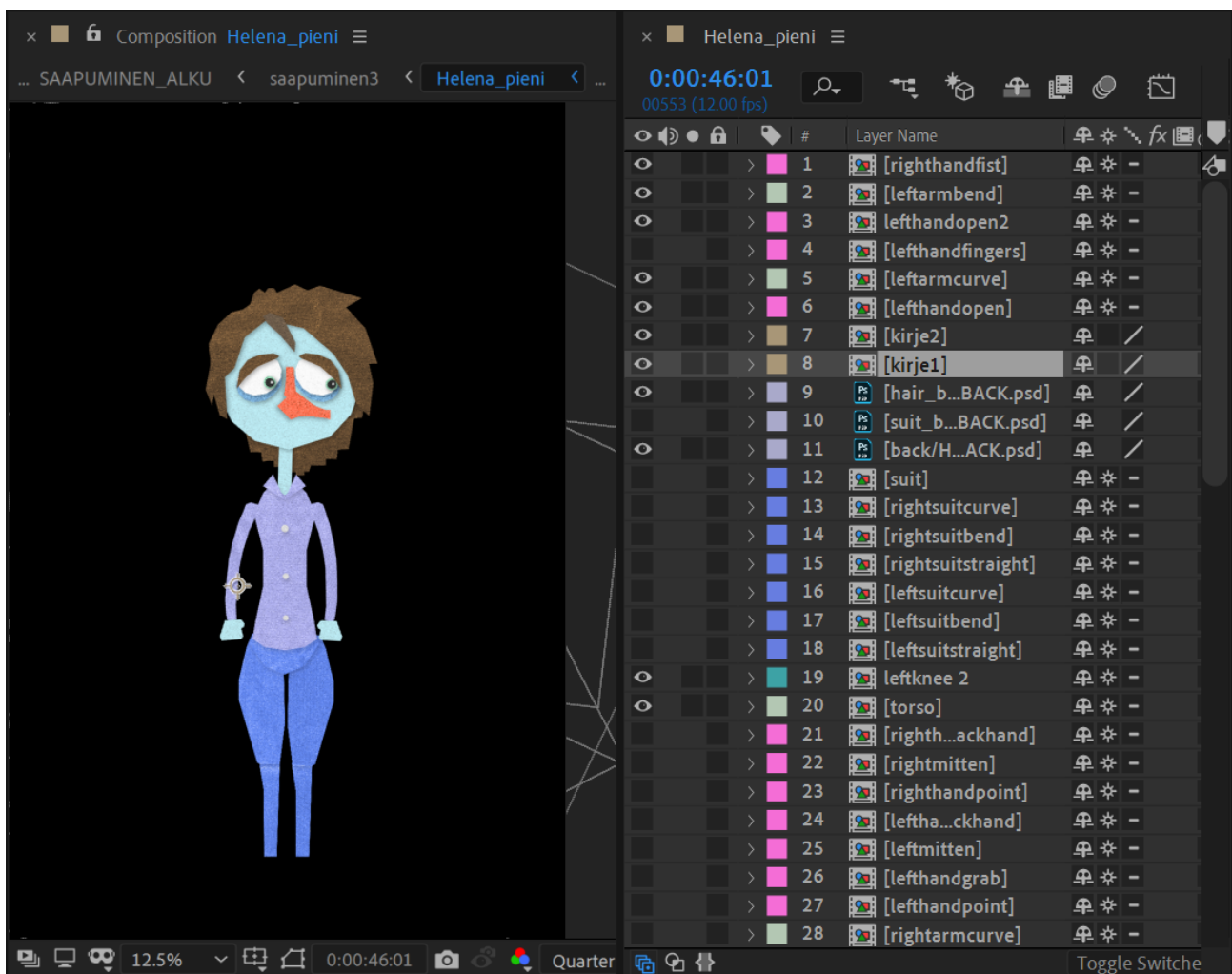

Kuva 9: *Käytöskukka* (Yle Areena 2017).

Kuva 10: *Kössi Kenguru* (Yle Elävä Arkisto 2007)

Hain videon kuvalliseen ilmeeseen vaikutteita pääosin 60- ja 70-luvun kotimaisesta pala-animaatiosta ja kylmän sodan aikaisesta neuvostoliittolaisesta animaatiosta. Aikakauden animaatiotyylin hillityt värit ja rosoisuus ovat aina viehättäneet minua, ja suurimmat inspiraationi lopulliseen ilmeeseen olivat kotimaiset *Käytöskukka* (Yle TV2 1967) ja *Kössi Kenguru* (Yle TV2 1968). Harkitsin pitkän hetken työstäväni videota jopa autenttisella pysäytyskuva-pala-animaatiolla, mutta melko pian päädyin siihen, että tarina oli liian mittava toteutettavaksi täysin tällä tekniikalla. Pysäytyskuva-animaation prosessiin kuuluu animoinnin lisäksi suuria määriä askartelua, valaistuksen ja kameran säätöä ja kokeiluja. Määränpääni opinnäytetyössäni oli keskittyä tarinallisiin aspekteihin, joten halusin minimoida toteutustavan tuomat riskit. Tämän takia päädyin tuottamaan lopputuotteen digitaalisena pala-animaationa. Digitaalisen toteutuksen ylivoimaisesti tärkeimmäksi eduksi osoittautui sen anteeksiantavuus animaatioprosessin virheiden suhteen.

Kuva 11: Digitaalisen paperinukan rakentamista Adobe After Effectsissä.

Koska analoginen pala-animaatio perustuu liikuteltavien palojen kuvaamiseen, prosessin päätteeksi kokonaisia kohtauksia saatetaan joutua tekemään uudelleen, jos valaistus ei ole oikea. Digitaalisessa pala-animaatiossa jopa yksittäisten palasten liikeradat voi puolestaan hioa täydellisyyteen asti. Lopulta päädyin eräänlaiseen hybriditekniikkaan. Animaatiossa käyttämäni elementit olivat kaikki skannattuja kuvia pahvin, kartongin ja käärepaperin palasista rosoineen ja epäpuhtauksineen, mutta siirtelin niitä täysin digitaalisessa ympäristössä. Useat tyyllilajille ominaiset kauneusvirheet, kuten hieman töksähtelevän liikkeen ja naarmuuntuneen filmin, pystyin toisintamaan myös tietokoneavusteisesti. En halunnut kuitenkaan luoda animaatiota, joka häpeäisi omaa digitaalisuuttaan. Tarkoitukseni ei ollut huijata katsojaa luulemaan animaatiota täysin analogiseksi, vaan ainoastaan luoda selkeä kuvallinen yhteys tyylin ikonisimpiin teoksiin.

Pala-animaatio ja 60–70-lukulainen ote viehättivät minua jo varhaisessa vaiheessa projektia. Tarkoitukseni oli kalastaa aikakaudesta kumpuavaa nostalgiaa kuitenkin turvautumatta liian määrittelevästi pelkästään sen ulkoasuun. Lastenkirjamaiset hahmot, kiiltokuvat ja pehmeän sosialidemokraattinen Yleisradion kanavien ote palvelivat kappaleen sanoituksissa eläviä perhesiteiden ja lapsuuden teemoja, ja viehätyin kontrastista, jonka kappaleen melko raskas ja aikuismainen teema ja kokonaisen sukupolven lapsuudesta ammentava visuaalinen ilme loivat.

Kuva 12: *Kuka lohduttaisi Nyytiä?* (WSOY 1960) Kuva 13: Ensiluonnos Helena-hahmosta.

Päähenkilö Helenaan otin ulkonäöllisesti lievää inspiraatiota Tove Janssonin Muumi-kirjojen ihmismäisemmistä hahmoista isoine nenineen ja melankolisine ilmeineen. Tietoisesti pystyn näkemään Helenassa ja Janssonin surullisessa Nyyti-hahmossa paljon samankaltaisuuksia. Videon ainoana selkeästi ilmehtivänä hahmona Helena tarvitsi suuret surulliset silmät ja ilmeikkäät kulmakarvat. Hahmon sininen iho ja punertava nenä olivat tietoinen etäännytyks liian tarkasta ihmismäisyydestä. Koska videon visuaalinen ilme nojaa täysin digitaaliseen pala-animaatioon, lähestulkoon kaikki ruudulla näkyvä perustuu aitoihin paperitekstuureihin. Nähdäkseni aito ihmisiin sävy epätasaisella paperitekstuurilla olisi pahimmillaan voinut olla vain karmiva ja syödä hahmon sympaattisuutta. Sinisen ihon tuoma surrealistisuus korosti hahmon ihmismäisiä piirteitä ja sai tämän erottumaan arkisen hillityistä taustoista.

Kuva 14: Lopullinen Helena istumassa tietokoneensa äärellä.

Kuva 15: Toimistokohtaus kiiltokuvahahmoineen.

Huomattavan osan videon visuaalista ilmettä loivat sivuhahmoihin ja taustayksityiskohtiin käyttämäni 60-80-lukujen kiiltokuvat, joita hankin tuotannolliseen käyttöön perhetutuilta ja nettihuutokaupoista. Toimistokohtauksessa ja kadunvarrella vilahtavat työtoverit ovat kiiltokuvaenkeleitä, surrealistisia eläinhahmoja ja ilmeikkäitä lapsihahmoja. Kiiltokuvien käyttö palveli ratkaisuna nostalgista pala-animaation ilmettä ja juurrutti tarinaa aikakauteen, jonka lapsille kiiltokuvat olivat olennaista lapsuuskuvastoa. Lisäksi kiiltokuvamaisuus hieman etäännytti videon muita hahmoja, mikä vain korosti Helenan yksinäisyyttä ja ilmeikkyyttä.

Kuva 16: Kiiltokuvaeläimiä tupakkapaikalla.

Kuva 17: Perhevalokuva.

Yksi suosikkiajatuksistani videon visuaalisuuden kehittelyyn syntyi artistin kanssa käymästämme keskustelusta. Tärkeän avainaseman videossa saa perhevalokuva isästä ja pienestä lapsesta lukemassa yhdessä lastenkirjaa. Koska Helenan isää ei nähdä tarinassa omassa persoonassaan, perhevalokuva on ainoa edustus hänen jatkuvasta läsnäolostaan. Martikainen ehdotti ideoita esitellessäni, että perhevalokuva olisi aito. Nautin suunnattomasti tavasta, jolla tämä yksinäinen erikoinen yksityiskohta juurrutti fantastisen animaatiomaailman todellisuuteen ja perusteli uudella tavalla videon lastenkirjamaisen ilmeen. Aivan pienellä vinkillä kuva antoi ymmärtää, että tuo yksi pieni hetki kirjan parissa isän kanssa saattoi määritellä päähenkilön elämän siitä eteenpäin. Yhdessä luetun lastenkirjan ulkoasu vuotaa Helenan aikuisuuden päälle isän varjon lailla ja tekee kaiken maailmassa kaltaiseksi. Kuva toimii mielestäni myös hyvänä muistutuksena siitä, että todellinen maailma on täynnä samanlaisia tarinoita kuin Helenan ja hänen isänsä.

Päätin lopulta tekaista perhevalokuvan itse, kun olin ensin etsinyt sopivaa aikakauden mukaista filmikuvaa viikkokaupalla kirpputoreilta ja digitaalisista arkistoista. Pyysin mallejani pukeutumaan mahdollisimman ajattomasti ja otin valokuvan voimakkaalla salamalla luodakseni kuvalle suurikontrastisen ilmeen. Adobe Photoshopilla tekaistuilla naarmuilla, sumennuksilla ja filmin rakeisuutta mukailevilla tekstuureilla vanhensin valokuvaa ja poistin parhaani mukaan mallieni kasvojen tunnistettavuuden, jotta kuva olisi yleismaailmallisempi. Lapsi kuvassa voi olla Helena tai tämän veli, mutta pohjimmiltaan sillä ei nähdäkseni ole väliä. Lapsi voisi olla vaikka kuka tahansa videon katsojista.

2.4. Tarinan teemat

Kuva 18: Helena kotonaan.

Kappaleen *Soita isälle, Helena* ydinteema on perhesuhteiden hankaluus. Se, mikä Helenan ja isän välit rikkoi, ei ole nähdäkseni edes tärkeää. Tämän osan tarinaa sanoitukset jättävät käytännössä täysin avoimeksi. Jokainen ihminen, jolla on suhde vanhempiansa, voi täyttää aukon omilla kokemuksillaan. En kokenut tarvetta vastata kysymykseen itse videossa, sillä mikä tahansa vastaus hämärtäisi videon varsinaista viestiä: sitä, kuinka vaikeaa voi välirikon jälkeen olla lähestyä läheistä ihmistä, vaikka tästä yhä välittäisi. Tarinan aikana Helena saattaa monessa kohtaa jopa haluta soittaa isälleen, mutta pysäyttää itsensä viime hetkellä keksimällä muita harhautuksia.

Kuva 19: Helena saapuu kotiin.

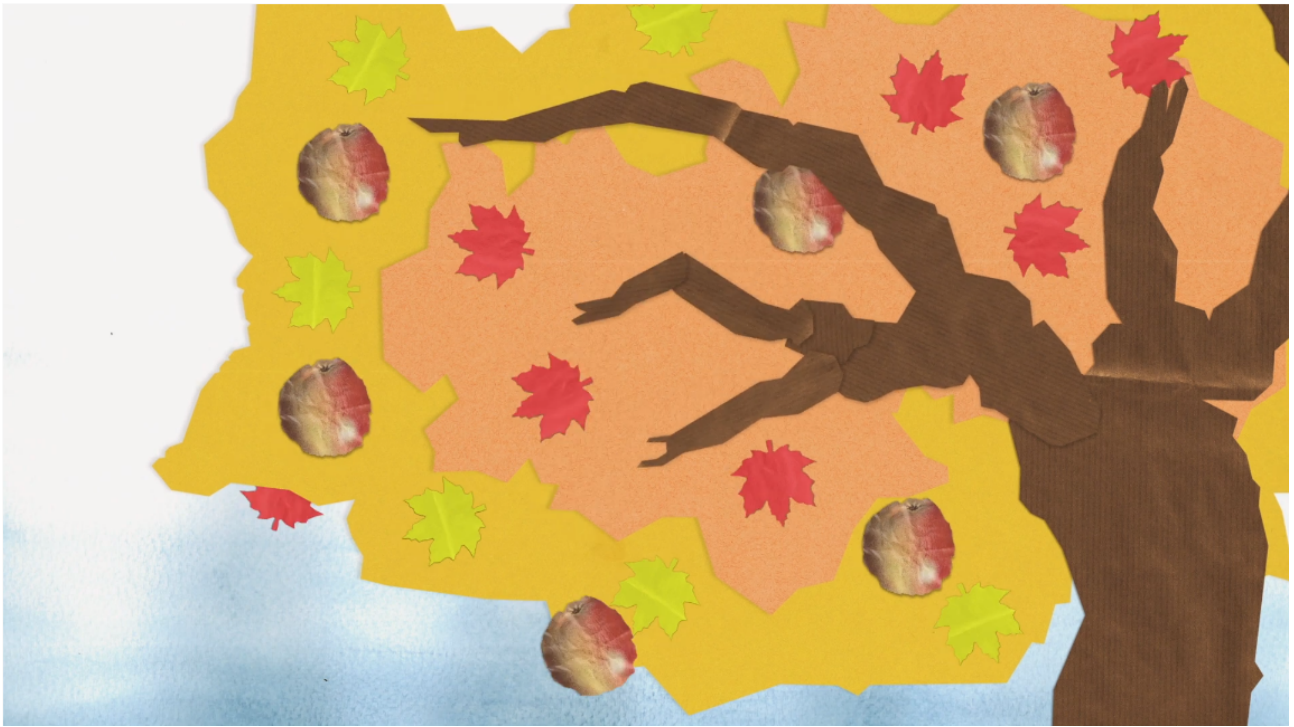
Yksi tarinan teemaa ilmentävistä elementeistä onkin rutiini: Helena käy töissä, poimii postit eteismatolta, heittää takin naulakkoon ja pysähtyy työpöytänsä ääreen vilkaisemaan perhevalokuvaa. Rutiineilla ihminen voi estää itseään tekemästä liian vaikeita asioita; Helena saattaa joka päivä vakuuttaa itselleen, että lähestyy isäänsä tänään, kunhan on ensin tiskannut astiat tai laittanut ruokaa. Mikään, mitä Helena tekee, ei ole niin kiireistä,

etteikö hänellä voisi olla päivässään edes muutama minuutti aikaa puhelinsoitolle. Syy Helenan soittamattomuudelle ei voi olla se, että hän ei ehtisi.

Kuvat 20-21: Syksy vaihtuu talveksi.

Pyrkimykseni oli kertoa mahdollisimman paljon myös lähestyttävillä vertauskuvilla. Videon syksyinen teema, joka vaihtuu kappaleen lopulla talveksi, toimii symbolina ihmiselämän häntäpäälle. Vuodenaikojen kiertoon rinnastettuna syksy edustaa ihmiselämän viimeistä kolmannesta, kun taas talven tuoma kylmyys ja luonnon pysähtyminen edustavat lopussa odottavaa kuolemaa. Asiaa liian tarkasti kuvallistamatta halusin luoda katsojalle ajatuksia siitä, kuinka vanha päähenkilön isä on ja kuinka vähän aikaa tulehtuneiden välien korjaamiseen lopulta on. Ajankulku kiihtyy videon loppua myöten, ja joulun lähestyessä päähenkilön katse pysähtyy kirkkomaalle täynnä hautoja. Vuoden loppupuoleen yhdistyykin kulttuurillisesti paljon ajatuksia kuolemasta: pyhäpäivä on marraskuussa, ja jouluna on useissa suomalaisissa kodeissa perinteenä käydä perhehaudoilla. Myös kansainvälisesti syksy ja talvi yhdistetään kuoleman teemoihin halloweenin merkeissä.

Kuva 22: Avauskohtauksen omenapuu.

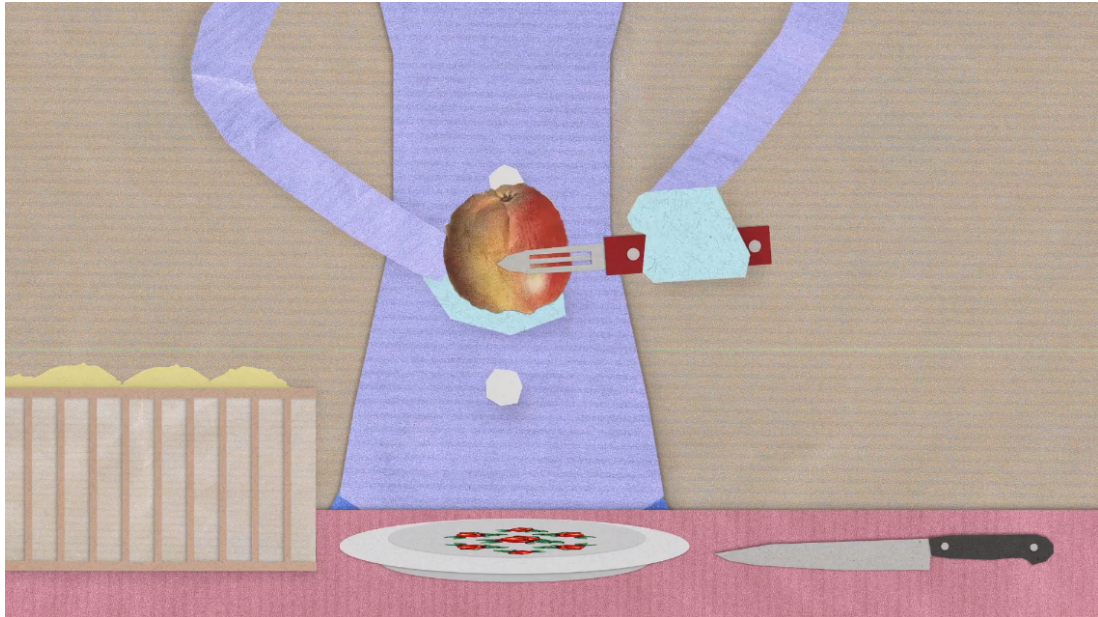
Syksyisiin tunnelmiin sopivasti videolla suuressa roolissa ovat myös omenat. Ennen kappaleen alkua puusta putoava omena viittaa suoraan perhesuhteita kuvastavaan varhaisgermaaniseen sananlaskuun “ei omena kauas puusta putoa” (Jente 1933). Omena putoaa puusta suoraan allaan odottavan hekottelevan siilihahmon selässä olevaan koriin, josta se päättyy tämän matkassa autotielle ja jää töistä palaavan Helenan auton alle. Siinä missä omenan puusta putoaminen on symboli sille, miten lapset jatkavat vanhempiensa perintöä tavalla tai toisella, on omenan päältä ajava Helenan työsuhteauto helposti nähtävissä symbolina tämän aktiivisella elämälle, joka tulee perhesuhteiden korjaamisen tielle. Vertauskuva ei ole täysin suoraviivainen, eikä myöskään täysin ongelmaton, joten en halunnut alleviivata sitä liikaa.

Toisen säkeistön alussa Helena kuorii omenoita raivokkaasti keittiössään valmistellessaan omenapiirakkaa. Halusin kiinnittää tällä huomiota hänen ja hänen isänsä samankaltaisuuksiin. Taustalla soivan laulun sanoissa viitataan isän äkkipikaisuuteen:

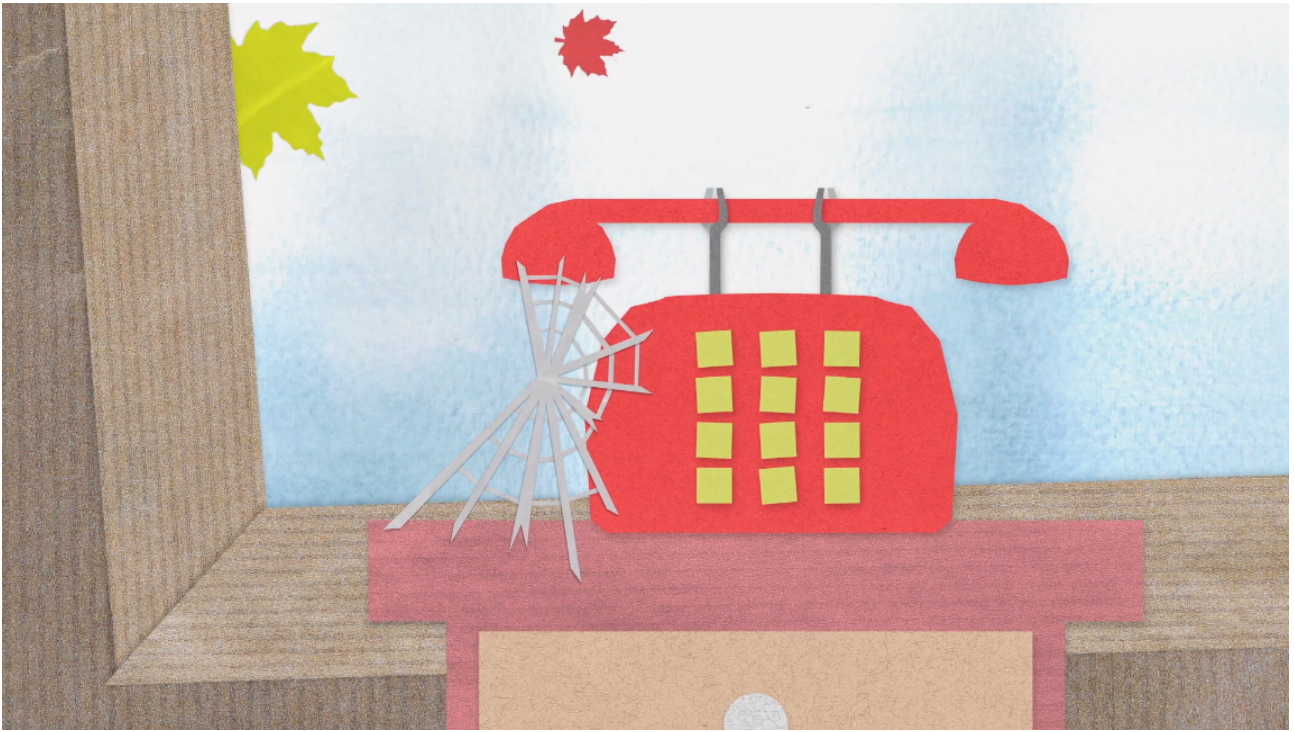
*Voi sukujuhlat vielä vesittää
Kun lännen kovanaamaa esittää*

Siinä missä omenat ovat ilmeinen symboli perhesuhteille, voi ajatusta jatkaa ja miettiä, mitä omenoiden kuoriminen tarkoittaa. Pyrin herättämään tällä ajatuksia itsetutkiskelusta; mitä paljastuu kiiltokuvapinnan alta? Reflektioon sopivana symbolina Helena syö säkeistön päätteeksi palan tekemäänsä piirakkaa ja samanaikaisesti nielee ehkä osan totuudesta.

Onko päähenkilön isäänsä kohtaan kokema katkeruus jotain, joka yhdistää isää ja tytärtä? Onko myös Helena hieman äkkipikainen, ja sillä samalla raivolla on estänyt itseään ottamasta yhteyttä isäänsä vankan periaatteellisesti? Onko kymmenen vuotta kulunut siten, että kumpikin on odottanut toisen yhteydenottoa ja anteeksipyyntöä?

Kuvat 23-24: Helena kuorii omenoita.

Kuva 25: Puhelin.

Tärkeimpinä symboleina videolla pyrin esittämään erilaisia kommunikaation keinoja. Niistä suurin rooli on Helenan puhelimella. Käytin vanhaa lankapuhelinta siksi, koska se palvelee hakemani aikakauden nostalgiaa, ja siksi, koska moderni kosketusnäytöllinen puhelin oli liian vahva symboli sosiaalisen median tuomalle informaatiovyörille. En halunnut värjätä videota ajatuksella, että Helena ei soita isälleen vaikkapa siksi, koska hukkuu sovellusten meteliin. Halusin videon viestin olevan universaali, ei 2020-luvun syntejä tuomitseva.

Kuva 26: Puhelin.

Kuva 27: Postimies.

Kirjeet ovat toinen kommunikaation tapa, jonka tarjoilen videossa toistuvasti. Helenan postilaatikosta putoilee kirjekuoria, jotka hän kerta toisensa jälkeen heittää pöydälleen niitä liiemmin vilkaisematta. Halusin jättää auki mahdollisuuden, että nämä ovat isän lähettämiä kirjeitä, joita Helena ei uskalla kohdata. Kirjeille ei voi lyödä luuria korvaan.

Postin viskaaminen huolettomasti pöydälle oli mielestäni tarpeeksi voimakas viesti, joka jätti kuitenkin sopivasti tulkinnanvaraa Helenan reaktioihin. Jos kirjeet päätyisivät suoraan roskakoriin, olisi Helenan suhtautuminen isänsä välttelyyn selkeästi ehdottomampi.

Kuva 28: Kirjeet Helenan pöydällä.

Kommunikaatiovaikeuksien teeman nimissä koin tarpeelliseksi jättää myös päähenkilön hahmosuunnittelun kokonaan ilman suuta. Tämä on toisaalta visuaalinen yhteys osittaisena inspiraationani toimiviin itäeurooppalaisiin animaatioihin kuten *Nukkomatti* (Deutscher Fernsehfunk, 1959) mutta myös hyvin selkeä vertauskuva vuosikausia kestäneestä mykkäkoulusta. Videon melankolisessa tunnelmassa täysi suun puute tuo tilanteeseen tiettyä ehdottomuutta ja vääjäämättömyyttä. Jos hahmolla ei ole suuta, siltä ei odota sanan sanaa.

Kuva 29: Nukkomatti. (Bundesarchiv 1984)

2.5. Tarinan lopetus

Kuva 30: Videon päätöskohtaus.

Videon lopussa näyttää hetken siltä, kuin kommunikaatiokuilu isän ja tyttären välillä voisi umpeutua, kun surumielinen Helena kurkottaa kohti puhelinta. Harkitsin pitkään, näytänkö hahmon käden tarttuvan luuriin, mutta lopulta pimensin viimeisen kuvan juuri ennen ratkaisun hetkiä. Käsi tärisee puhelimen yllä tavalla, joka vaikeuttaa sen näkemistä, onko se menossa puhelinta kohti vai poispäin siitä. Versio, jossa isälleen soittamista vältellyt Helena oppisi läksynsä ja lopulta tekisi valinnan soittaa, olisi ollut omaan makuuni ainoastaan saarnaava. Toisaalta versio, jossa Helena ei lopulta uskaltaisi tehdä valintaa, olisi liian lohduton ja ehdoton. Halusin jättää katsojan katkeransuloiseen paikkaan, jossa toivon pilkkeet ovat pieniä ja harvalukuisia mutta silti näkyvillä.

Toisille ihmisille anteeksianto on helpompaa kuin toisille. Halusin videon sanoman olevan, että kaikki ratkaisut Helenan tilanteessa ovat yhtä arvokkaita. Käsi lipuu hitaasti kohti luuria, mutta ei koskaan saavuta sitä. Se, mitä kuvan pimenemisen jälkeen tapahtuu, on kysymys, johon vastaamiseen minulla ei ole ainoaa auktoriteettia. Jälkistrukturalistista ajatusta mukaillen "lukijan" synty täytyy lunastaa kirjoittajan kuolemalla (Barthes 1967). Tekstin (tai tässä tapauksessa videon) taustat ja käsikirjoittajan mielipiteet ovat toissijaisia verrattuna siihen, miten katsoja ottaa teoksen vastaan.

Onko isälle soittaminen jo liian myöhäistä? Tarttuuko Helena puhelimeen vai ei? Minulla on tekijänä päässäni molempiin kysymyksiin vastaus. Kullakin katsojalla on oma vastauksensa, ja mielestäni ne ovat kaikki yhtä oikeita.

3. VIDEON LEIKKAUSTYÖ

Soita isälle, Helena on sävellyksenä ajaton ja melodisesti hyvin perinteikäs. Jo kappaleen itsensä tunnelma on nostalginen, ja se olisi nähdäkseni voinut tuotannollisten puitteidensa kannalta ilmestyä jo vaikkapa 70-luvulla. Sanoitukset ovat koko kappaleen sydän, joten jokaiselle sanalle tarvittiin hengitystilaa. Lopullisen videoni rytmi on melko lempeä, ja kuvien vaihdokset tapahtuvat pääosin säkeiden välissä ja iskujen kohdilla. Kun katsoja on vastaanottavammassa tilassa, tälle jää tilaa kuunnella sanoja, joita ilman tarina ei avaudu.

Joissakin musiikkivideoissa sanoitusten ja kuvaston tarkoituksellinen ristiriita luo koko videon tunnelman. Ihailen suuresti Saara Konttisen animoimaa videota PMMP:n kappaleelle *Tässä elämä on* (Sony BMG 2009), jossa elämänmakuisen rosoinen ja rankka sanoitus kohtaa lastenkirjamaisen pehmeän Pupu Tupuna -estetiikan. Laulu ja video ovat osa yhtenäistä tarinaa, mutta niillä on myös ristiriitoja, joiden myötä ne kulkevat omia kerronnallisia polkujaan. Jokainen laulussa laulettu sana ei yhdisty saumattomasti videon kuvastoon, ja ristiriita on tulkintani mukaan täysin tarkoituksellinen.

En kokenut voivani lähteä omassa tuotannossani täysiin kuvallisiin ristiriitoihin. Halusin pikemminkin, että laulu voisi tapahtua hyvin kirjaimellisesti Helenan ajatuksissa, ja sanallistaa tunteita, joita hän käy läpi kussakin kohtauksessa. Toisaalta liian tarkka yhteys sanoitusten ja kuvien välillä olisi tuntunut väärältä ja pahimmillaan rikkonut kuvastoa. Muutaman hyvin kirjaimellisen leikkauksellisen valinnan kuitenkin tein; esimerkiksi tarinan keskiössä oleva puhelin asettuu kuvan fokukseen samalla sekunnilla, kun Martikainen lausuu sanan ”puhelin”. Tämä kohta tuntui aluksi hieman väärällä tavalla naivistiselta, mutta muodostui lopulta kuvarytmillisesti kriittisen tärkeäksi. Tarvitsin jo alkuun jotain hyvin alleviivaavaa, joka saisi katsojan huomioimaan, että video ja laulu ovat tarinoiltaan sama. Uskon videon sanoman voivan välittyä ilman tekstejä, mutta halusin parhaani mukaan varmistaa leikkaustyölläni, että katsoja keskittyy kuuntelemaan sanoituksia.

Kuva 31: Toistuvat rutiinit.

Osiossa 2.2 eritelty rutiinien kuvaaminen ilmenee vahvasti lopullisissa leikkausratkaisuissani. Helenan saapuminen kotiin toistuu lähes identtisenä videossa kolmesti: saman sointukulun kohdalla, mutta kerta toisensa jälkeen nopeampana. Toisaalta saman kohtauksen toisto ja nopeutus tehostavat kerrontaa ja kuvaavat ajankulkua montaasimaisesti, toisaalta kyse on myös kirjoittamisen filosofiassa puhutusta kolmen säännöstä. Kolme on minimimäärä toistoa ymmärrettävän kaavan kehittämiseen (Crossfield, 2009). Muutos rutiiniin, jonka kappaleen loppu tekee, on siten paljon tehokkaampi.

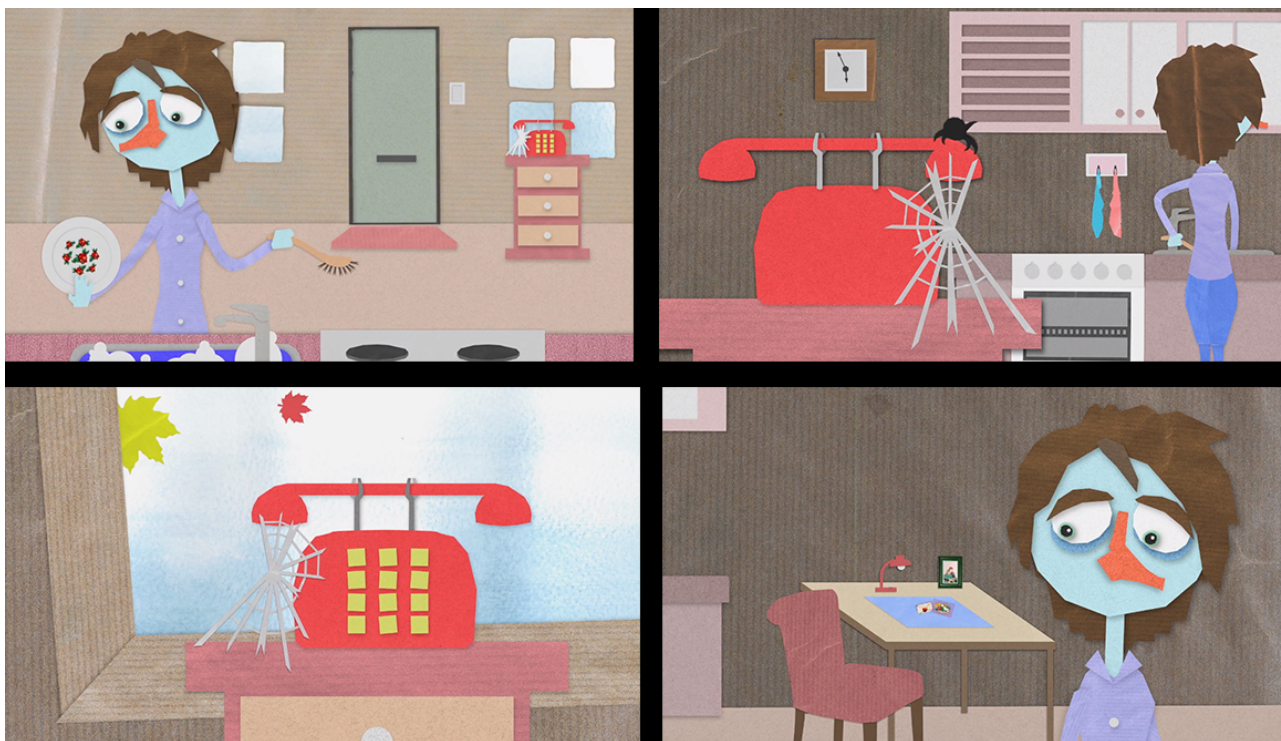
Leikkauksellisesti haastavimmaksi osioksi videossa osoittautui ehdottomasti välisoitto. Ensimmäisen ja toisen säkeistön välissä oleva noin 20 sekunnin bridge-osa oli alusta asti tarinakokonaisuuden kannalta todella epäkiitollisessa paikassa. Ensimmäisen säkeistön tarkoituksena oli esitellä Helenan arki ja hänen sisäiset ristiriitansa. Se tarvitsi tarpeeksi aikaa ja ilmaa, että katsoja ehtii ymmärtää tarinan konfliktin. Samalla halusin, että rutiinin teeman alleviivaamiseksi toinen säkeistö alkaa samalla tavalla kuin ensimmäinen; vastikään työpäivänsä lopettaneen Helenan arkisilla askareilla. Säkeistöjen tapahtumien yhtenäisyys oli elintärkeää mahdollisimman selkeän tarinarunon luomiseksi.

Kuvat 32-33: Yö vaihtuu päiväksi.

Tämä jätti minulle säkeistöjen väliin hyvin väljät 20 sekuntia aikaa kiirehtiä Helena hereille, töihin ja takaisin kotiin, jossa tasaisen hajuton arki-ilta voi toistua. Lopputuloksena välisoitossa kaikki tapahtuu jopa koomisella vauhdilla; kuu singahtaa horisontin taakse samalla sekunnilla kuin aurinko taivaalle, ja Helenan auto kiittää ruutua ees ja taas. Nähdäkseni ratkaisu oli lopulta onnistunut. Kuun ja auringon absurdeihin kasvoihin yhdistettynä vauhdikkuus loi videoon hieman surrealistista anarkismia, joka kevensi kokonaisuutta sopivissa määrin.

Lopullisessa julkaistussa videossa on muutamia leikkauksellisia osioita, joihin en pienen etäisyyden myötä ole enää aivan yhtä tyytyväinen kuin julkaisupäivänä. Kartongin, pahvin ja paperin palasista koostuva tapahtumaympäristö perustuu pääosin sivulta kuvattuun kaksiulotteisuuteen, mikä teki joistakin kuvakulman vaihdoksista erittäin haastavia. Yritin hallita katsojan silmää liikkeillä, jotka ohjaavat katsetta jokaista leikkausta ennen juuri sinne, missä sen täytyy olla kuvan vaihtuessa. Kaikissa leikkauksissa tämä ei toimi aivan virheettömästi, sillä pääasiallisena tapahtumapaikkana toimiva asunto ei ole täysin konkreettinen kolmiulotteinen tila.

Kuva 34: Talon sisäosien haastava tilallisuus.

Pyrkimykseni oli luoda asuntoon juuri tarpeeksi kiintopisteitä, että asioiden suhteet toisiinsa ovat hahmotettavissa. Keittiö, puhelinpöytä, Helenan työpöytä, naulakko, ovi ja ikkunat sijaitsevat huoneessa suurpiirteisesti suhteessa toisiinsa. Valtavalla tilalla ei kuitenkaan ole sisäpuolelta katsottuna ollenkaan nurkkia, sillä ne olisivat ohjanneet katsojan ajatuksia virheet paljastavaan perspektiiviruudukkoon. Asunto näyttää mielestäni hyvältä videon yksittäisissä kuvissa, mutta varsinkin ensimmäisessä säkeistössä tapahtuvat pikaiset leikkaukset puhelimen ympärillä hankaloittavat tapahtumien hahmottamista. Tämä oli ongelma, jolle minun oli lopullisessa leikkaustyössä hyvin vaikeaa enää tehdä mitään. Jos tekisin videon uudelleen, vähentäisin asunnosta nähtäviä erillisiä kuvakulmia todennäköisesti jopa entisestään.

Kaiken kaikkiaan uskon kuitenkin saavuttaneeni leikkauksessa pääosin hyvän tasapainon. Uskon vakaasti, että kuvakerronta ja kappaleen rytmi kohtaavat molemmille sopivalla tavalla. Toisissa osioissa, kuten kertosaäkeistöjen aikana, viipyillään soljuvan maalailevasti yksittäisissä informaationtäyteisissä kuvissa. Toisissa osioissa arkielämän tasainen rytmi puskee tapahtumia suorastaan maanisesti eteenpäin. Tapahtumien kiihtyminen loppua myöten luo vaikutelman harmaasta arjesta, jossa ajankulun voi täysin hukata toistuviin tapoihin ja tekoihin.

4. YHTEENVETO

Kuva 35: Lopputekstit.

Sakara Recordsin YouTube-tili julkaisi lopullisen videoni 22.1.2020. Video sai artistilta ja yhtyeeltä kiitosta ja on yleisesti vastaanotettu hyvin tämän sosiaalisissa medioissa. Julkaisua ennen järjestin videolle ensi-illan yhteistyössä Lahden Kino liriksen kanssa 15.1.2020, jolloin se esitettiin pienelle yleisölle. Palaute on ollut kautta linjan erinomaista. Pysin luomaan laulun arvoisen videon, joka vahvistaisi sen tunnelmaa ja sanomaa. Videota on kutsuttu koskettavaksi ja tunteikkaaksi, joten koen onnistuneeni tavoitteessani.

Alkuperäisen kuvakäsikirjoitukseni suhde lopputuotteeseen auttoi hahmottamaan hyvin paljon leikkauksen ja tarinan rytmikkäitä. Alkuperäisluonnoksissani oli monia otoksia, jotka itse prosessi osoitti lopulta turhiksi, koska niiden välittämä informaatio ei ollut tarinan kannalta tarpeellista tai oli kerrottavissa toisilla kuvilla. Videon hienovaraisen ja herkän tarinan välittäminen katsojalle täysin musiikin ehdoilla oli suurin tähänastinen kuvakerronnallinen haasteeni tarinankertojan urallani.

Tein videon alusta loppuun yksin todistaakseni kykyjäni käsikirjoittajan, ohjaajan ja animaattorin rooleissa. Olen lopputulokseen enemmän kuin tyytyväinen, mutta pidän sitä myös hyvänä oppituntina siitä, mitkä tuotannon osat ovat minulle mieluisimpia. Vaikka nautin myös animaation prosessista, tiedostan että opinnäytetyössäni animaatio oli minulle lopulta enemmän työväline kuin itseisarvo. Ensisijaisesti olen käsikirjoittaja ja ohjaaja, ja pyrin jatkossa keskittymään vastaavissa tuotannoissa näihin työtehtäviin. Olen kuitenkin erittäin tyytyväinen, että sain työntää sormeni syvälle multaan ja kokeilla tuotannon jokaista osa-aluetta.

5. LÄHTEET

5.1. Kirjalliset ja elektroniset lähteet

Austerlitz, S. 2007. Money for Nothing. A History of the Music Video from the Beatles to the White Stripes. New York: Continuum. 1-10

Jente, R. 1933. German Proverbs from the Orient Vol. 48, No. 1, Modern Language Association. 17-37

Barthes, R. 1967. Death of the Author. TBookin jakama PDF-versio. 6 [viitattu 22.4.2020]. Saatavissa: http://www.tbook.constantvzw.org/wp-content/death_authorbarthes.pdf
Mukailtu ja käännetty englannista suomeksi:

“We are now beginning to be the dupes no longer of such antiphrases, by which our society proudly champions precisely what it dismisses, ignores, smothers or destroys; we know that to restore to writing its future, we must reverse its myth: the birth of the reader must be ransomed by the death of the Author.”

Gilmour, D. 2000. (haastateltu) Behind The Wall. VH1.
Käännetty englannista suomeksi:

"The movie was the less successful telling of The Wall story as opposed to the album and concert versions."

Martikainen, J. 2019. Artistin Facebook-julkaisu. 18.10.2019. [viitattu 22.4.2020]
Saatavissa: <https://www.facebook.com/jarkkomartikainen>

Library of Congress. 2009. Complete National Film Registry. [viitattu 22.4.2020]
<https://www.loc.gov/programs/national-film-preservation-board/film-registry/complete-national-film-registry-listing/>
<https://www.loc.gov/programs/national-film-preservation-board/about-this-program/>

MasterClass. 2019. What is Temp Music in Film? Artikkel. [viitattu 22.4.2020]
Saatavissa: <https://www.masterclass.com/articles/what-is-temp-music-in-film#what-is-temp-music-in-film>

Crossfield, J. Writing: The power of three. Blogi. [viitattu 22.4.2020]
Saatavissa: <https://jonathancrossfield.com/blog/2009/06/writing-the-power-of-three.html>

5.2. Kuvalähteet

Michael Jackson. 2010. Michael Jackson - Thriller (Official Video). Kuvankaappaus virallisesta videosta. [viitattu 22.4.2020]

Saatavilla: <https://www.youtube.com/watch?v=sOnqjkJTMaA>

Sony Music Video. 2000. Pink Floyd – The Wall, PAL DVD. Kuvankaappaus.

Sakara Records. 2019. Soita isälle, Helena -singlen kansi. [viitattu 22.4.2020]

Saatavilla: <http://www.jarkkomartikainen.fi/2019/10/uusi-single-soita-isalle-helena/>

Owl House Studios. 2015. Behind the Scenes: Routine. Kuvat 9 & 19. [viitattu 22.4.2020]

Saatavilla:

<https://www.owlhousestudios.com/behind-the-scenes/82-behind-the-scenes/87-behind-the-scenes-on-routine>

Yle Areena. 2017. Pikku Kakkonen 40: Nostalgia: Käytöskukka: Ahneus 1966. Jakson pysäytyskuva.

[viitattu 22.4.2020]

Saatavilla: <https://areena.yle.fi/1-3935768>

YLE Elävä Arkisto. 2007. Kössi ja porsasjahtiin kyllästynyt susi. Jakson pysäytyskuva.

[viitattu 22.4.2020]

Saatavilla: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2007/03/28/kossi-ja-porsasjahtiin-kyllastynyt-susi>

WSOY. 1960. Tove Jansson - Kuka lohduttaisi Nyytiä? -kansikuva. [viitattu 22.4.2020]

Saatavilla: <https://www.wsoy.fi/kirja/tove-jansson/kuka-lohduttaisi-nyytia/9789510082881>

Bundesarchiv. 1984. Bild 183-1984-1126-312, Sandmännchen, 25. Allgemeiner Deutscher Nachrichtendienst - Zentralbild (Bild 183)

6. KIITTÄEN

Jarkko Martikainen & Luotetut miehet

Sakara Records

Niko Saarela

Juho Maurinen

Jaakko Laasanen & Aarni Laasanen

Pauli Setälä

Kino Iiris

Joni Puljujärvi

